

Vasarakirveen (H.M. 1. 6902)
löytöpaikka ynnä eräitä kün-
teitä muinaisjäännöksiä Ren-
gon pitäjän Vehmaisten kylän
Rasin talon maalla.

(Kertomuksen kuultu 1 pöytäpiirissä 4 p. lokakuuta)

Kev. 1915 saapui Hist. Museon virkateistä
 veneennuotoine, vasarakirves, Ailion Fryp-
 jä 6, jonka oli löytänyt talallisen poika
 Väinö Rasi 12. II 1910 Rengon pitäjän Veh-
 maisten kylän Rasin talon hevoshuone, ahon-
 sijjasta, mikä ennen on ollut kaskua. Kir-
 veen teräväpääd oli pistänyt esiin maanpin-
 nasta. Löytöpaikasta, joka (nimismies Forstenin
 tiedonannon mukaan) on n. 3/4 km Rasin talosta
 koilliseen, n. 50 m:n päässä haudoitettiin alle-
 van "jonkinlainen haudan" ja n. 100-200 m:n
 päässä siitä kivisaunon. Hieltä on ilmeitetty
 paikalla näkyneen, "kun paikalla on ollut kaskua".
 - Näihin nimismies Forstenin lähettämiin heli-
 hin telkättäviä heli pari oikeisua tai kahdeksan.
 Löytäjän nimi ei ole Väinö Rasi, vaan Väinö Yrjölä,
 jillekin löytäjän isä on myönyt talon Tervakorkean
 yllä ja ottanut käyttäntöön vanhaan sukunimi-
 mensä. Toiseksi ei löytöpaikka ole talosta koit-
 liseen vaan eteläkaakkoon päin.

Kes. 1916 Rasin kirkon kirkon: Käydä löytö-
 paikkaa, jota saattoi otaksua muinaisen vasa-
 rakirveshaudan paikaksi; tarkastamaan.
 Paikka sijaitsee vajaa 1 km:n eteläkaakkoon
 Rasin talosta, talosta Pitkäperän niitylle
 (samaisen talon mailla) vievän Falvitien var-
 rella. Kirves on, löytäjän omaisten anta-
 mien tietojen mukaan - löytäjää itse on tavannut

Vasarakirves,
 löytöpaikka

—, löydetty siitä kohdista, missä tie tulee
metästä hieman aukeammalle, leppiä
kasvavalle, vähitellen kosteaksi mitty-
maaksi, jonka läpi virtaa Tuomenoja, muun-
tuvalle alangolle. Jo itse löytöpaikka
on melkoisen alhainen, kivensekasta
savimaata, melkeinpä jo vesiperäistä;
sitä reunustavat molemmiin puolin
kaakosta luoteeseen kulkevat harjat; koit-
tispuolella oleva harjan kieleke on verraten
matala ja pelmeäsi hietamaata, lounais-
puolella taas on korkea kivikkoinen mäki.
Kaakossa ja idässä on vesiperäistä mit-
ty- ja pensaikkomaa, jonka läpi virtaa
jo osittain mainittu vähäinen Tuomenoja eli Pit-
känperänjoja. Ojan suunta on jok. ~~joen~~ etelä-
tä pohjoiseen, löytöpaikasta on tälle matkaa
n. 150 ja 200 m E ja SE; Rasin talon N-puolella se
yhdistyy Paloniitynjärven kaakosta päin
lärkevaan jokeen. Paloniitynjärvenistä virtaavat
vedet edelleen koilliseen päin kauniin Kernaalan
järven ja sieltä edelleen Vanajanveteen.

Kuten jo mainitsin, en tavannut itse
löytäjää, joka oli viety paikkakunnalta valli-
tustöihin. Nivan metrilleen en sen vuoksi saa-
nut tietää löytökohdasta. Löytäjän omaisten mi-
nkaan oli esine löydetty oivan tien orelta, savi-
maata, missä se oli ollut melkein irrallaan.
Löytäjä oli siepauksella sen maasta, mistä se oli
kaiwatta irtaantunut, hätyyttämisen tällä
hevosia (vrt. tieloja verif. 6902, N. M. Top. arb.)
Tuen paikka on entistä kaskimaata ja
kun siinä oli niin irrallaan, arvelin Rasin
talon ent. isäntä sen kulkentuneen löytö-
kohdalle viljelyksen mukana tien koit-
tispuolella olevalta hietaharjulta.

Koekaiwaukset. Niillä kalduin, mistä kirves oli
löytynyt, kaivettiin savimaata useissa

paikoissa, ilman että mitään huomiota he-
 rettävää tuli ilmi. Samoin tarkastettiin
 maata löytöpaikan koillispuolella olevalla
 harjulla, varsinkin sen eteläisellä ja lounais-
 rinneellä, n. 15. m. eri kohdassa. Harjin-
 piinassa saattoi huomata useilla kivikau-
 tisilla asuinpaikoillamme tavattuja epä-
 selviä kuopanteita ja kuoppia, joista var-
 sinkin edellisiä useampia kaivettiin. Maaker-
 rakassa ei kuitenkaan saattanut huomata
 vähintäkään kulttuurin erukkeja. Sen suurem-
 piin kaivauksiin en katsonut olevan Farpel-
 listaryhtyä, kun en saanut tarkoin tietoon vasa-
 rakiveen löytökohtaa, ja etenkä, koska löytö
~~vasarakiveen, irrallisuuden~~ ja löytöpaikan
 maanlaadusta päätään, ilmeisesti on pidettä-
 vä irtolöytönä, satunnaisesti maahan pudonnee-
 na, ellei löytökohtaa ole katsottava kerran
 saan sekundaarisessa kirkon vasarakiveen irrot-
 tisuus vuttoa). Ks. valokuvia löytöpaikasta.

Kiinteitä
muinaisj.

Nimismies Forstenin tiedonannissa (N. M.
 Top. ark.) mainitut kiinteät muinaisjäännök-
 set sijaitsivat sikä etäänä löytöpaikasta, että
 ei ole mitään syytä asettaa niitä juuri selos-
 tetun kivikauden löydön yhteyteen. Löytöpaikas-
 ta n. 50 m:n päässä olevalla „jonkinlaisella haudauk-
 s tarkoitettaneen erästä tien oikealla puolella (Rai-
 ta löytöpaikalle Fullissa), hieman syrjässä olevaa
kuoppaa, jonka reunalla on pysty, laakamai-
 nen paasi. Kuoppa teki minun huomionmuodos-
 tumani vaikutukseen.

Kivisaunialla tarkoitetaan kait erästä löy-
~~töpaikasta~~ erästä neljällä pystyyn aset-
 tulla laakavivellä reunustettua, 70x60 cm laa-
 jaa, melkein neliömäistä, pieniä paasiark-
 kua muistuttavaa kuoppaa (ks. pohjapiirros ja
 valokuvia), joka sijaitsee vasarakiveen löy-
 töpaikalta n. 150 à 200 m etelään, korkeakon.

ja kivikkoisen, SE-NW suuntaan kulkevan har-
jin lounaisrinteellä, metsittyneen väkälän
jalun varrella, sen vasemmalla puolella (Rasi-
ta päin tullen). Reunakivet jristivät alkuaan
vain vähän keskustaa ylempään. Puhdistettiin ku-
opan risusta, josta ei kuitenkaan ilmaantunut
muuta kuin hietaa, hieman hiiliä ja joitakin il-
meisesti siivokivien piirunoista lohjuneita laaka-
kivien kappaleita. Pohjalla n. 50 su syvässä
tuli vastaa kalliisaa (maaperäistä?) kiveä, laa-
kakivien reunat kohosivat 57, 56, 47 ja 60 su näin-
tä pohjäkivistä, korkein (lounainen) reunakivi näyt-
ti ulottuvan niiltä vielä melkoisen syvennyksen
Muuinaisjäännös voi olla joku verrate, nuori säi-
lytyskuoppa.

N. 50 m siitä luoteeseen on saman harjun
niinikään lounaisrinteen pitkulainen, ilmei-
nen asuinkuoppa, joka muistuttaa Mas Faron
Kalamaen, Kirkkonummen Storskogenin y. m.
Samaulaisia muinaisjäännöksiä. Sen suunta oli
poikki harjun, lounasta koilliseen, mitat 3,50 x 2,25
m. Samaulaisia kuoppia ilmeisesti Rasin talon est.
isäntä huomanneensa muuallakin paikkakun-
nan metsissä. Tarkemmin katsoen näytti tämä
kuoppa kuitenkin verrate. Tuoreelta, siinä nä-
kyi m. m. lahonutta puuta, ehkä seinä- ja katto-
virsiä jäännöksiä. Onhan mahdollista, että se-
kä tämä kuoppa että sen lähellä oleva laaka-
kivihauta ovat molemmat yhden aikaisia,
kenties verrate, myöhäisiä metsämiesten, tahi
milunpolttajain jälkeen jättämiä laitteita.

Tutkimukset tek. 28-29 p. heinäk. 1916

Arne Europæus.

0
 0.25
 0.50
 0.75
 1.00
 mm

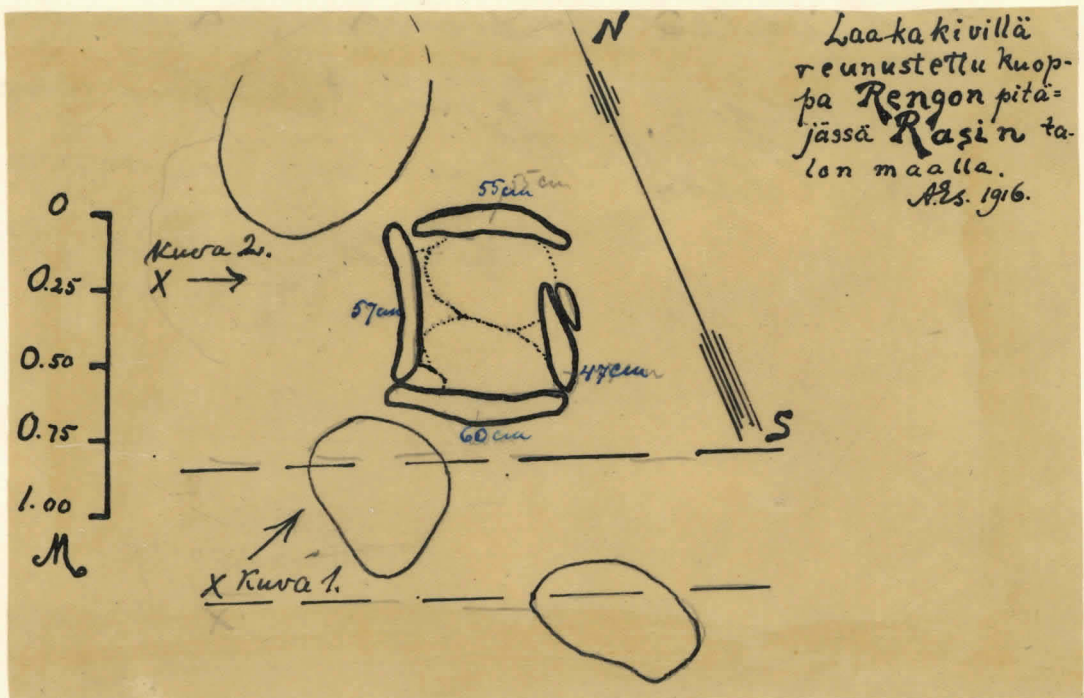
Pakua

Renko.
 Rasintalon
 maa.

As, 1916.

Eräs paasiarkekunainen
kiinteä muinaisjäännös
Rengon pitäjän Welin aisten
Kylässä Rasin Talon maalla.
Valok. N:o. 1916.

Laa kiviillä
reunustettu kuop-
pa Rengon pitä-
jässä Rasi n ta-
lon maalla.
A.S. 1916.

Kuva 1. Muinaisjäännös WFW=
suunnasta katsottu (vt. karttaan).

Kuva 2. Muinaisjäännös NW=
suunnasta katsottu (vt. karttaan).

Reuko. Vuosenuotoisien vasara-akiroon (H. M. I. 6902)
Löytöpaikka Welmaisten kylässä Resin Falon
maalla.

Löytöpaikka, valokuvattu
suunnassa SSE $\rightarrow$ NNW n. 25 m:n
päästä paikasta. Molemmat mie-
het seisovat suunnilleen löytökohdalla.

Löytökohda (jossa mies seisoo) val-
kuvattuna joks. grobjoisesta päin sen
NE puolella kulkevalta harjelta.

Foto: A. S. 196.